



Annika Lagerlöw-Ahola

Kommunstyrelsen

annika.ahola@trelleborg.se

Motion (C) "Inrätta en visselblåsarfunktion"

Sammanfattning

Ola Olsson, Centerpartiet har i maj 2021 skrivit en motion om inrättande av en visselblåsarfunktion i Trelleborgs kommun.

Ett lagstiftningsarbete om en stärkt visselblåsarfunktion pågår och regeringen har den 20 maj 2021 fattat beslut om en proposition för att införa ett stärkt skydd för visselblåsare. Förslaget innebär att det ska införas särskilda kanaler för rapportering av missförhållanden och att uppgifter om visselblåsares identitet ska omfattas av sekretess. Detta är nytt jämfört med dagens reglering och innebär ett bättre skydd för den enskilde och tydligare krav på hur uppgifter om missförhållanden som rapporteras ska tas om hand och hanteras. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har i sitt yttrande över betänkandet tillstyrkt förslagen i det samma.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 17 december 2021. Medelstora företag föreslås få till 17 december 2023 på sig att inrätta interna rapporteringskanaler, medan övriga verksamhetsutövare föreslås få till 17 juli 2022.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2021-06-07 (denna skrivelse)
Motion, Inrätta en visselblåsarfunktion

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta

att ge kommundirektören i uppdrag att inrätta en visselblåsarfunktion före 17/7 2022

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

att motionen anses besvarad med att förslag till ny lagstiftning avseende stärkt visselblåsarfunktion förväntas träda i kraft i december 2021.

Beslutet skickas till

Motionären
Kommunstyrelsen

Ärendet

Ola Olsson, Centerpartiet har i maj 2021 skrivit en motion om inrättande av en s k visselblåsarfunktion i Trelleborgs kommun.

Motionären har dels hänvisat till nuvarande lagstiftning, Lagen (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden samt till pågående lagstiftningsarbete om en stärkt visselblåsarfunktion efter en utredning, SOU 2020:38. Syftet med en ny lagstiftning är att implementera Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1936 om skydd för personer som rapporterar om överträdelse av unionsrätten (visselblåsardirektivet) ~~bör genomföras i svensk rätt~~. Regeringen har den 20 maj 2021 fattat beslut om en proposition för att införa ett stärkt skydd för visselblåsare.

Dagens reglering är en ren skyddsreglering vilket innebär att arbetstagaren skyddas mot repressalier vid anmälan om missförhållanden. Nuvarande förslag innebär att det införs en tydlig ordning för hur rapporter om missförhållanden ska tas om hand. Förslagen innebär bl a att det ska införas särskilda kanaler för rapportering av missförhållanden och att uppgifter om visselblåsares identitet ska omfattas av sekretess. Detta är nytt jämfört med dagens reglering och innebär ett bättre skydd för den enskilde och tydligare krav på hur uppgifter som rapporteras ska hanteras.

Förslaget innebär att inte bara anställda omfattas av skyddet för visselblåsare utan även arbetssökande, egenföretagare, volontärer, praktikanter, personer som ingår i ett företags förvaltnings- och ledningsorgan och aktieägare som är verksamma i bolaget. Skyddet gäller även innan de rapporterade personerna har börjat verka inom en verksamhet och efter att de har slutat om de fått del av information under den tid som de var verksamma.

Det ska även finnas ett skydd mot repressalier som riktas mot personer som bistår vid rapporteringen, mot personer som har koppling till den rapporterade personen samt mot juridiska personer som den rapporterade personen äger, arbetar för eller på annat sätt har koppling till i ett arbetsrelaterat sammanhang.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har den 23 oktober 2020 yttrat sig 'å kommunerna och regionernas räkning och tillstyrkt förslagen i betänkandet med följande tillägg och synpunkter.

- SKR ser särskilt positivt på utredningens förslag om ett uttryckligt undantag i lagtexten (1 kap. 2 §, sista stycket) vad gäller den rapporterade personens egna anställningsförhållanden.
- SKR välkomnar utredningens förslag om att kommuner och regioner föreslås ges möjlighet att inrätta gemensamma rapporteringskanaler. Kommuner och regioner föreslås få dela kanaler och förfaranden med kommunala bolag, stiftelser och föreningar.
- SKR instämmer i utredningens förslag om sekretessskydd, mot bakgrund av att just problematiken runt offentlighet och sekretess har visat sig utgöra

en svårighet när visseblåsningssystem hittills införts i kommuner och regioner.

- SKR anser att ett tillsynsansvar ligger närmare Datainspektionens nuvarande tillsynsverksamhet än Arbetsmiljöverkets. Detta bör beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 17 december 2021. Medelstora företag föreslås få till 17 december 2023 på sig att inrätta interna rapporteringskanaler, medan övriga verksamhetsutövare föreslås få till 17 juli 2022.